

שולמית (30 - x)

תוצאות הבדיקות בחורף 1966/67 והתוצאות שנערכו במסגרת באיזורי שונים
זן חדש מבכיר של אגוזי - אדמה מטיפוס וירג'יניה

במסגרת הבדיקות 1966/67 - 1968/69, שראו, כי הזן החדש "שולמית" (30 - x), עדיף על

וירג'יניה טיפוסית במובנים הבולטים במידת זמן ציכר, כמו כן ניבול התרמילים והתרמילים.
 מאת א. גולדין

יתר על כיו הניבול שהציג זן זה לאחר 125 ימי גידול היה מרובה מהניבול שהציג

וירג'יניה-אדמה הם ענף ייצוא ישראלי לארצות שונות, בעיקר באירופה.

הערך המוסף בגידול זה הוא רב ומגיע כיום ל - 90%.

זני אגוזי-אדמה כגון וירג'יניה טיפוסית משוחרת ו - 2, הגדלים בארץ

למטרת ייצוא הם בעלי תקופת גידול ארוכה הנמשכת כ- 5 חודשים.

האסיף והדיש בזנים אלו חלים בעיקר מסוף חודש ספטמבר ובמשך חודש אוקטובר.

הבעיה הנצחית של הענף היא שגשמים מוקדמים במשך חודש אוקטובר מסיבים לעתים

בזק קשה לפרי ולשחת, כפי שאמנם אירע לא פעם בשנים האחרונות.

גשמים שיררדים בתקופה זו מורידים לטמיון חלק ניכר מהניבול, גרמו להרעת איכות

התרמילים, מחמת השחרת הקליפה והשחמתה, ובשל כך לא היה המוצר גם ראוי לייצוא.

לפי הדו"חות של המועצה לשיווק אגוזי-אדמה הסתכמו בהפסדים, מחמת הגשמים

המוקדמים בעונת האסיף של שנת 1966 - בשני מיליון ל" בקירוב.

(ראה מסמך 1) (30 - x) מונח על התקליט, או כיו הניבול ויתר על כיו

הדרך היחידה למניעת תקלות אלו, היא מציאת פתרון להקדמת האסיף והדישה.

בעזרת שיטות אגרוטכניות שונות שנוסו על ידינו לא השגנו את הקדמת ההבשלה.

לכן פנינו לכיוון הקדמת ההבשלה והשבחת זנים ע"י שיטת ההכלאה, במטרה לשפח

זן חדש מטיפוס וירג'יניה בעל תקופת גידול קצרה יותר בהשוואה לזנים הקיימים.

ע"י הכלאה בין זנים מסוימים, פותח ע"י זן חדש של אגוזי-אדמה מטיפוס

וירג'יניה שכינינו אותו, "שולמית" (30 - x). היתרון העיקרי הוא בהקדמת ההבשלה

בזן החדש, כאשר הוא מקדים להבשיל ב - 15-20 יום, בהשוואה לזנים הקיימים, וע"י

כך מתאפשרת עריכת האסיף והדישה כבר בסוף חודש אוגוסט ובמשך חודש ספטמבר, תקופה

בה אין יורדים גשמים.

תוצאות הניסויים בחוות הנסיון והתצפיות שנערכו במשקים באיזורים שונים

בארץ במשך השנים 1966 - 1968, מראות, כי הזן החדש "שולמית" (30 - x), עדיף על

הזן וירגיניה שיחית משובחת בבירותו בפרק זמן ניכר, כמו כן ביבול התרמילים והגרעינים.

יתר על כן: היבול שהניב זן זה לאחר 125 ימי גידול היה מרובה מהיבול שהניב

הזן וירג'יניה שיחית משובחת לאחר 145 ימי גידול.

עם זאת ראוי גם לציין, שאחוזי התרמילים הראויים לייצוא בזן "שולמית" ($x-30$),

הם במידה ניכרת גבוהים יותר בהשוואה לזנים הקיימים .

לקיצור תקופת הגידול בודעו יתרונות בוספים חדשים , כגון :

1. חסכון במי ההשקיעה, בכמות של 70-90 מ³ / לדונם בהתאם לאיזור.

2. חסכון בחומרי ריסוס להצברת מחלות ומזיקים .

3. חסכון בשעות עבודה ליחידות שטח.

4. הפחתת הוצאות הייצור .

5. להקדמת ההבטלה תהיה לו גם השפעה חשובה להקדמת הייצוא . ככל שמקדימים במשלוח הפרי

לחוץ לארץ לפני חג - המולד , משיגים גם מחירים גבוהים יותר .

התד"ח של המועצה לייצור ולשיווק של אגוזי-אדמה לחודש אוקטובר 1969, מציין

שהדף "טולמית" ($x = 30$) , קנה את אמונם של החקלאים , הן כזו מבכיר והן כזו בשל

כמוֹסֵר צִיָּבָה גְּבוּהָ . דָּבָר זֶה בָּא גַם לִידֵי בִיטוּי בַּמִּדַּת הַתְּרַחֲבוּת הַמַּהִירָה שֶׁל שֹׁטֵחַ הַמִּזְרָע בְּזֶן זֶה ,

בשנים 1967 - 1969 , כך למשל :

בשנת 1967, הורה שטח המזרע רק 2.8 אחוז, מתוך שטח המזרע הכללי של אגרוזי-אדמה

" " " " " 49.4 " " " " 1968 "

" " " " " 51.5 - ל הגיע " " " 1969 "

" " " " " 60.0 - הגיע ל " " " 1970 "

התחשיב בחסכון ההוצאות לדונם בזן "שולמית" לעומת הזן וירג' יבנה שיחית משובחת

1. חסכון במי ההשקיה, בכמות של 80 מ³/דונם, בממוצע ארצי, לפי 10 אג/מ³ = 8.0 ₪
  2. 2 ריסוסים או איבוקים פחות, במחיר של 3.0 ₪ כל איבוק או ריסוס = 6.0 ₪
  3. תוספת של יבול בהשוואה לזנים הקיימים, בשיעור של 50 ק"ג, תרמילים לד' = 50.0 ₪
-
- סה"כ החסכון לדונם בל' = 64.0 ₪

הערכת היתרונות של הזן "שולמית" במטבע חוץ

שטח המזרע הכללי של אגוזי - אדמה בעונת 1969 היה 32.000 דונם.

הזן "שולמית" תפס 51.5% משטח מזרע זה, דהיינו 16.500 דונם.

שטח המזרע הכללי של אגוזי - אדמה בעונת 1970, היה כ - 53.000 דונם.

הזן "שולמית" תפס 60.0 אחוז משטח מזרע זה, דהיינו 32.000 דונם בערך.

יתרון נוסף הראוי לציון בזן "שולמית", הוא אחוז הגבוה יותר של תרמילים הראויים לייצוא, בהשוואה לזנים הקודמים מטיפוס וירג' יבנה שגודלו בארץ.

"שיעור הייצוא" בזן "שולמית" הוא בערך ב - 15% יותר גבוה, כפי שמעיד, למשל, מר י. וולפסברגר, מנהל חברת שווק בוסנים וכותנה, תצובה. חברתו מייצאת כ - 60% מכלל הייצוא של אגוזי - אדמה. (ראה מסמך המצורף).

היבול הכללי השנה של הזן "שולמית" היה כ - 11.000 טון. התוספת מהיבול הראוי לייצוא מסתכמת איפוא ב - 1.500 טון בערך.

אילו גודלו אגוזי - אדמה מזני וירג' יבנה הקודמים הייצוא הכללי היה כמובן פוחת ב - 1.500 טון אלף הצ"ל.

ערכה הכספי של יתרון זה במטבע זר מסתכם לפחות בתוספת של 500.000 דולר לאוצר המדינה.

גם המגדלים אגוזי - אדמה בארץ נהנים באופן ישיר מהתוספת באחוז הייצוא, היות והחקלאים מקבלים את התמורה בהתאם לאחוזי הייצוא.